

Herdenkingsrede E.C. Noyons (1960)

Op 18 maart is collega Noyons na een langdurige ziekte toch nog vrij onverwacht van ons heengegaan. Wij zijn hier bijeen om hem te gedenken.

Wanneer wij ons prof. Noyons voor de geest roepen, dan zullen velen voor zich zien de man die als eerste hoogleraar aan de medische faculteit een belangrijke activiteit ontwikkelde bij de oprichting van die faculteit en die als gevolg van een onstuitbaar voortschrijdend ziekteproces langzaam maar zeker tot invaliditeit kwam. Dit wekte in ons wellicht vooral gevoelens van deernis, wij zouden echter aan de persoonlijkheid van Noyons zeker tekort doen, indien hij slechts als deerniswekkend man in onze herinnering zou voortleven.

Wanneer wij een wat ruimere blik werpen op zijn activiteiten, komt een geheel andere Noyons naar voren. Geboren in 1900, studeerde hij na het volgen van de Rijks H.B.S. te 's-Hertogenbosch, chemie aan de faculteit der wis- en natuurkunde van de Rijksuniversiteit te Utrecht, alwaar hij zijn studies met

een doctoraalexamen in 1926 voorlopig afsloot. Vervolgens was hij als leraar verbonden aan het St. Catharinalyceum en St. Joriscollege te Eindhoven. Deze Eindhovense periode en in het bijzonder het contact met de klinici van het Binnenziekenhuis aldaar, werd bepalend voor zijn verdere loopbaan. Door de directie van het genoemde ziekenhuis daartoe aangezocht, nam hij de organisatie van het chemisch onderzoek aan het ziekenhuis ter hand. Hij deed dit op de hem eigen wijze, met veel voortvarendheid en enthousiasme. Dit contact met de kliniek tekende voor de verdere toekomst zowel zijn wetenschappelijke belangstelling als zijn uitgebreide organisatorische activiteiten. Wat zijn wetenschappelijk werk betreft dient gewezen te worden op zijn proefschrift, getiteld: 'Chemische en medische onderzoekingen over cholesterol' en bewerkt onder leiding van prof. dr. I. Snapper, waarop Noyons in 1936 de graad van doctor in de wis- en natuurkunde verkreeg met het predikaat 'cum laude'. Daarna volgde een reeks van publicaties op klinisch-chemisch gebied, o.a. betreffende de bepaling van reststikstof, vitamine C, glucose, creatinine en creatine, natrium, calcium, magnesium, kalium, urinezuur, etc. in bloed en urine. Diegenen die Noyons uit deze periode, 1936-1946, kennen, beschrijven hem als een zeer actief, besluitvaardig, en daadkrachtig man.

Wij vinden Noyons terug onder de initiatiefnemers van de tijdelijke academie te Eindhoven, voorbereid onder de bezetting en in 1945, direct na de bevrijding tot stand gekomen tot voordeel van de, sinds jaren van universitair onderwijs verstoken, studerende jeugd. Noyons was o.a. lid van de werkcommissie voor de faculteit der wis- en natuurkunde aan deze tijdelijke academie. Het zal niet verbazen, dat deze activiteiten hem als vanzelf terugvoerden naar de universiteit. In 1946 werd hij naar Amsterdam geroepen als conservator voor de fysiologisch-chemische afdeling van de gemeentelijke Universiteit. Reeds in die tijd deden de symptomen van zijn ziekte zich duidelijk gelden. Dit belette hem echter niet tot het ontwikkelen van een grote wetenschappelijke zowel als organisatorische activiteit. Er volgde een nieuwe reeks wetenschappelijke publicaties. In dezelfde tijd nam hij het initiatief tot de oprichting van de Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie. Gedurende vier jaar, van 1948 tot 1952, was hij haar eerste voorzitter. Mede aan de initiatieven door Noyons op het gebied der klinische chemie ontwikkeld, is het te danken, dat Nederland op dit gebied een eerste plaats inneemt. Ook van buitenlandse zijde werden de verdiensten van Noyons erkend; zo werd hij benoemd tot erelid van de American Society of Clinical Chemistry,

Rede, uitgesproken door prof. dr. E.J. Ariëns ter rouwzitting van de Academische Senaat van de Katholieke Universiteit Nijmegen, op 22 maart 1960.

welke als tweede klinisch-chemische vereniging ter wereld werd opgericht, twee jaar na de Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie. Ook de laatste erkende zijn verdiensten, door hem bij haar eerste lustrum in 1953 tot erelid te benoemen.

Het tekent de persoon van Noyons dat hij, niettegenstaande zijn voortschrijdende ziekte, steeds weer bereid en geneigd was om nieuwe werkzaamheden op zich te nemen en nieuwe initiatieven te ontplooiën. Dit wordt o.a. gedemonstreerd door het feit dat hij als redacteur de leiding op zich nam van een uitgebreid klinisch-chemisch naslagwerk. Dit werk kwam tot stand in samenwerking met een groot aantal medewerkers, welke hij met zijn enthousiasme wist te bezielen. Een meerdelig boekwerk, getiteld 'Chemie en Kliniek', op vrijwel elk klinisch-chemisch laboratorium en ook op vele andere, op analytisch werk ingestelde, laboratoria aanwezig, was de vrucht van deze activiteit.

Intussen werd er weer een beroep gedaan op de ervaring en werkkraft van Noyons. Hij schuwde het nemen van grote verantwoordelijkheid niet. Zo werd hij in oktober 1950 benoemd als eerste hoogleraar aan de faculteit der geneeskunde van onze Universiteit, waarbij niet alleen met de organisatie van het onderwijs in de fysiologische chemie, maar ook met de voorbereiding van de oprichting van de faculteit, een zware taak op zijn schouders gelegd werd. Met een groot doorzettingsvermogen nam hij ook deze taak op zich. Het feit dat reeds in 1951 het onderwijs aan de medische studenten te Nijmegen effectief kon starten, is niet in de laatste plaats te danken aan de activiteiten door Noyons in dit verband ontplooid. Gedurende een aantal jaren was hij de nestor in de faculteit, zowel naar benoemingsdatum als naar leeftijd. Dit be-

lette hem niet om daar waar het erom ging nieuwe wegen in te slaan, ook bij de opleiding van de medische studenten, steeds weer vooraan te staan.

Hoewel zijn gezondheidstoestand in steeds toenemende mate een belemmering werd voor de ontplooiing van zijn innerlijke activiteit bleef hij, soms tegen het advies van zijn medici in, met uiterste inspanning van krachten actief. Er verschenen gedurende zijn periode van werkzaamheid aan de universiteit een tweetal proefschriften en een aantal publicaties, in zijn laboratorium bewerkt. Wat Noyons gedurende deze laatste jaren kenmerkte was enerzijds de blijmoedigheid waarmee hij het kruis van zijn ziekte aanvaardde, een aanvaarding die in het bijzonder van een in wezen zo actieve persoonlijkheid als hij was, wel bijzonder veel gevergd moet hebben. Een onbeperkt Godsvetrouwen was hierbij zijn steun. Anderzijds weigerde hij de consequenties van zijn ziekte te aanvaarden; met inzet van alle krachten die hem nog restten bleef hij actief. Hij wist zich nog een taak in het leven.

Zo is hij van ons heengegaan. Hij zal in onze herinnering voortleven, niet als een deerniswekkend man, maar als een figuur van formaat met een grote ondernemingslust, een onbuigbare wilskracht, een man niet alleen van ideeën, maar ook van daden, een voorbeeld voor eenieder die in dit leven een kruis te dragen krijgt, een man wiens verscheiden voor ons te vroeg komt, temeer daar er in deze tijd zo'n grote behoefte bestaat aan mensen met de hoedanigheden van Noyons. Tijdens dit aardse bestaan heeft hij niet de vruchten van zijn werkzaam leven mogen plukken, moge hem dit in het hiernamaals beschoren zijn. Dat hij ruste in vrede.